

Ledamot Nurminens fullmäktigemotion om bekämpning av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel i välfärdsområdets upphandlingar och underleverantörskedjor

Vänsterförbundets fullmäktigegrupps fullmäktigemotion:

I Finland arbetar utländska arbetstagare under förhållanden där både arbetet och levnadsförhållandena kan uppfylla kännetecknen för modernt slaveri. Arbetstagarna kan komma till Finland skuldsatta, eftersom de har tvingats betala höga förmedlingsavgifter för att få arbete. Utnyttjandet kan ta sig uttryck i exempelvis återkrav av löner, oskäligen långa arbetstider, bristfälliga boende- och arbetsförhållanden samt rädsla för att förlora sin försörjning eller sin uppehållsrätt. Fenomenet har identifierats inom flera branscher, såsom byggbranschen, städbranschen, restaurangbranschen, vårdbranschen, jordbruket och plattformsekonomi.

Arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel är allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna. De snedvrider också konkurrensen. Företag som utnyttjar arbetstagare kan erbjuda entreprenader till dumpningspriser och tränga undan företag som bedriver sin verksamhet på ett hederligt sätt. När en sådan prissättning börjar framstå som normal anpassar sig systemet, och ansvaret suddas ut i underleverantörskedjorna.

I slutändan lämnas den mest utsatta arbetstagaren utan skydd. De statliga myndigheterna har ett centralt ansvar för att bekämpa fenomenet, och deras resurser och befogenheter måste stärkas. Samtidigt har också välfärdsområdena en viktig roll, eftersom de är stora upphandlande aktörer.

Välfärdsområdet upphandlar och konkurrensutsätter städning, måltidstjänster, transporter, byggande och vårdtjänster, och till dessa anknyter ofta omfattande underleverantörskedjor. Om upphandlingarna i alltför hög grad styrs av priset och uppföljningen under avtalsperioden är bristfällig, kan välfärdsområdets verksamhet också oavsiktligt upprätthålla risker för utnyttjande.

Vänsterförbundets fullmäktigegrupp föreslår att Västra Nylands välfärdsområde utarbetar och inför tydliga och bindande rutiner för att bekämpa arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel i välfärdsområdets upphandlingar och avtal. Målet är att säkerställa att välfärdsområdets medel inte används för att köpa tjänster eller entreprenader från kedjor där arbetstagare utnyttjas.

Vi föreslår att Västra Nylands välfärdsområde:

1. utarbetar bindande skrivningar i upphandlingsanvisningarna för att förebygga arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel samt fastställer rutiner för tillsynen över att de efterlevs
2. förutsätter att kollektivavtal och centrala arbetsrättsliga skyldigheter iakttas i hela upphandlingskedjan, också i underleverantörsledet
3. kräver transparens i underleverantörsledet: beställaren ska ha information om underleverantörerna och kedjans struktur, och ändringar i kedjan ska anmälas
4. utreder om det är motiverat att begränsa längden på underleverantörskedjor i upphandlingar där risken för utnyttjande är förhöjd
5. stärker uppföljningen och granskningarna under avtalsperioden, inte bara i upphandlingsskedet, samt fastställer tydliga påföljder vid överträdelser, såsom avtalsvite och hävning av avtal
6. bygger upp en verksamhetsmodell där både välfärdsområdets anställda och arbetstagare som arbetar inom entreprenaderna har ett tryggt sätt att anmäla misstänkta missförhållanden och där informationen leder till åtgärder
7. bedriver aktivt samarbete med myndigheterna för att förebygga missförhållanden och hänvisa offer till hjälp. Västra Nylands välfärdsområde måste kunna ställa högre krav.

Dumpningspriser och brådska får inte gå före människovärdet. Vi måste göra allt vi kan för att utrota arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel, också i våra egna upphandlingar.

På Vänsterförbundets fullmäktigegrupps vägnar Minna Nurminen

Undertecknade

den 24 februari 2026

Nurminen Minna / inlämnare av motionen

Paakkunainen Lotta

Ahjoniemi Satu

Aittakumpu Birgit

Akinyemi Aino

Rodriguez Elina

Hiila Eeva

Valkeapää Terhi
Vallin Riitta
Ahlroos Tiina
Laine Aino
Partanen Henna
Salovaara Taru
Karimäki Johanna
Hukari Hanna
Hyrkkö Saara
Ahonen Emmi
Grönroos Simo
Laine Anna
Skaffari Laura
Marttila Helena
Keisteri-Sipilä Elli
Ali Habiba
Gästrin Eva-Lena
Tiitinen Helena
Kokko Elina
Immonen Ella
Mattsson Fanni
Värmälä Johanna
Lievonen Mikko